

9 2016

Skattereform för en ny tid
Underlag till TCOs
skattepolitiska program

Kontakt

TCO Karin Pilsäter
Karin.pilsater@tco.se

Författare:

TCOs skattepolitiska arbetsgrupp

Ove Jansson, Vision, ordförande
Linda Englund, Fackförbundet ST
Johan Ernestam, Lärarförbundet
Lars Jagrén, Unionen
Marie Löök-Birgersson, Finansförbundet
Anita Vahlberg, Journalistförbundet
Karin Pilsäter, TCO

Antogs av TCO-styrelsen 2016-11-07

Innehållsförteckning

En ny skattereform – men varför?	5
Omvärlden omvandlas	5
Lapptäcke	5
Fler och bättre jobb	5
Krav på högre intäkter förutsätter legitimitet	5
10 utmaningar för skattesystemet	7
Utgångspunkter för programmet	8
Tar inte ställning till skattekvot	8
Fördelningspolitik	8
Avvägningar att göra	9
Avvikelser	9
Gränsdragningsproblem	9
Likformighet och neutralitet, legitimitet och effektivitet	10
Skattesystemets legitimitet	10
Tid för en ny skattereform	11
Digitalisering	11
Sänkt skatt på arbete	11
Skattepolitiskt råd	11
En ny skattereform	11
Skattegruppens underlagsrapport till förslagen	13
Internationell samverkan	13
Inkomstskatter	13
Kommunal inkomstskatt	14
Arbetsgivaravgifter	16
Konsumtion och miljöskadlig verksamhet	16
Skatt på företagande och entreprenörskap	18
Skatt på sparande	20
Bostadsbeskattning	21
TCOs förslag i korthet	23

En ny skattereform	23
Internationell samverkan	23
Inkomstskatt	23
Kommunal beskattning	24
Arbetsgivaravgifter	24
Konsumtion och miljökadlig verksamhet	24
Företagande och entreprenörskap	24
Kapitalinkomster	25
Bostadsbeskattning	25
TCO	26

En ny skattereform – men varför?

För 30 år sedan lades grunden för den senaste stora skattereformen i Sverige. Sedan dess har mycket förändrats såväl i skattesystemet som i verkligheten och det är nu tid att lägga grunden för en samlad översyn av skattesystemet.

Omvärlden omvandlas

Den förra stora skattereformen arbetades fram i slutet av 1980-talet, i ett samhälle där Berlinmuren vacklade men där det nya Europa ännu inte var synligt. EU hade tolv medlemmar och Sverige var inte en av dem.

Kina och Indien var fortfarande små aktörer i lågpriskonkurrensen. Ingen visste vad internet var för något och vi telefonerade via Televerket. Den höga inflationen betalade av huslånen. En mobiltelefon vägde bortåt 5 kilo och klimathotet var rätt okänt. Listan på stora förändringar kan göras lång.

Lapptäcke

Sedan "århundradets skattereform" har också hundratals förändringar gjorts i skattesystemet, dels motiverade av förändringar i verkligheten och i vår omvärld, dels motiverade av nya prioriteringar, önskemål och krav. Detta har lett till att systemet blivit ett svåröverskådligt lapptäcke.

Därför är en ny samlad översyn befogad. Men lösningen på dagens och morgondagens utmaningar kan inte vara att försöka vrida klockan tillbaka genom att de förändringar som gjorts under 25 år i stora drag återställs. En översyn behöver utgå från dagens och morgondagens utmaningar.

Fler och bättre jobb

Målet för den ekonomiska politiken, där skattesystemet är en del, är ur TCOs perspektiv en arbetsmarknad med fler och bättre jobb, tillväxt, ökande reallöner och växande företag. Skattesystemet ska stå för finansiering av välfärd och investeringar i kunskap och infrastruktur i ett system som ger så goda villkor som möjligt för långsiktigt hållbara tillväxtvillkor.

Utgångspunkten för en översyn bör vara neutralitet och likformighet men också ett skattesystem som är effektivt och ändamålsenligt.

Digitalisering, globalisering och teknisk utveckling kan på lite sikt medföra så radikala förändringar av ekonomins sätt att fungera att en skattereform av det snitt vi skisserar här blir helt otillräcklig.

Krav på högre intäkter förutsätter legitimitet

Skattesystemet kan komma att möta krav på mer intäkter än vad som är fallet idag, inte minst beroende på demografiska förändringar och behov av större investeringar i utbildning, infrastruktur m.m. Ju större krav på skatteintäkter, desto viktigare blir utformningen av systemet. Systemet måste kunna leverera högre skatteintäkter utan att villkor för jobb och företagande försämras.

Det är då viktigt att skattesystemet har en legitimitet såväl genom att det upplevs som rättvist och effektivt som att människor upplever att de får god valuta för sina skattepengar.

10 utmaningar för skattesystemet

Det finns viktiga utmaningar som skattesystemet måste bidra till att möta samtidigt som välfärden får en långsiktigt hållbar finansiering:

1. Globalisering och konkurrens om jobb med hög kvalitet och inkomster vad gäller lokalisering när verksamheter blir lägesoberoende. Detta för att bidra till goda förutsättningar för näringslivet.
2. Ekonomins behov av utvecklingskraft genom innovation och entreprenörskap
3. Digitalisering och teknisk utveckling och dess krav och möjligheter skapar stort omvandlingstryck i ekonomin, vilket förutsätter stor omställningsförmåga för individen
4. Växande krav på utbildning, även återkommande utbildning för individens ställning på arbetsmarknaden
5. Kunskaps- och tjänsteekonomin ställer beskattningen av arbete inför utmaningar till exempel lokalisering i globaliseringen samt avvägningen mellan vad som är varor och tjänster
6. EU-medlemskapets utveckling och fortsatt ekonomisk integration
7. En bättre fungerande bostadsmarknad inte minst ökad rörlighet
8. Den demografiska utvecklingen och behov av ett längre arbetsliv
9. Effekterna av migration och integrationsåtgärder
10. Miljöskuld och klimathot måste väga tyngre även i utformning av skatter och avgifter, med hänsyn till konkurrenskraft och utvecklingskraft

Utgångspunkter för programmet

Skattepolitik har under lång tid varit en central fråga för TCO. Fokus har legat på inkomstskattefrågor och TCO har till exempel varit starkt pådrivande för genomförandet av individuell inkomstbeskattning, särbeskattning, för sänkta marginalsatser och indexering av skatteskalorna. Inte minst var TCO starkt bidragande i arbetet för 90/91 års skattereform.

Tar inte ställning till skattekvot

Skattekvoten har de senaste 20 åren utvecklats från drygt 46 procent av BNP, med en topp 1999 på drygt 49 procent till knappt 44 procent 2016. Varje procentenhet motsvarar idag cirka 40 miljarder kronor. Skattekvoten påverkas såväl av vilka skattesatser som används som av BNP-utvecklingen liksom av vilka tekniker som används för offentliga insatser. Exempelvis skulle en omdefinition av ROT/RUT-avdraget till en subvention, vilket det lika gärna skulle kunna ses som, innebära en höjning av skattekvoten med 0,5 procent.

Vår utgångspunkt i detta program är en oförändrad skattekvot. Detta ska inte ses som någon norm utan ett utslag av att det samlade behovet av skatteintäkter beror på avvägningar inom politikområden som ligger utanför TCOs bevakningsfrågor. Det är i slutänden en politisk avvägning och bedömning hur stort det totala skatteuttaget ska vara och det har TCO konsekvent avstått ifrån att ta ställning till.

Vi vill istället skissa på en struktur där uttaget totalt kan anpassas efter politiska prioriteringar. Ju mer skatt som tas ut, desto viktigare är det att skattesystemet har en bra struktur.

Fördelningspolitik

Fördelningspolitiska hänsyn måste tas, men de skattefinansierade välfärdssystemens utformning är viktigare ur fördelningssynpunkt än beskattningen i sig. Generellt är välfärdssystemen mer effektiva och framgångsrika för att skapa livschanser, fördelningsperspektiv och jämställdhet än skattesystemet. Välfärdstjänster såsom utbildning, socialförsäkringar såsom sjukförsäkring och transfereringar såsom bostadsbidrag är exempel på detta. Systemen måste vid en översyn ses samlat och samverka exempelvis vad gäller samlade marginaleffekter från skatte- och bidragssystemen.

Avvägningar att göra

Vid utarbetandet av principer för en skattereform finns det flera övergripande ställningstaganden att göra.

- Avvägning mellan likformighet, neutralitet och effektivitet
- Avvägning mellan beskattning av arbete och beskattning av kapital och konsumtion
- Avvägning mellan stabila skatteintäkter och styrande avgifter

Med likformighet menas att liknande företeelser ska beskattas på liknande sätt. Exempelvis var ett av de övergripande grunddragen i 90/91 års skattereform att individen skulle betala 30 procent skatt på såväl inkomst av tjänst som inkomst av kapital. Momsen skulle vara 25 procent oavsett vilken vara eller tjänst man valde att konsumera. På så sätt är systemet i grunden neutralt mellan olika val.

Avvikelser

Grundprinciperna om likformighet och neutralitet har mer och mer ersatts av skatteförändringar styrda av ett effektivitetstänkande, att fler och fler företeelser ska beskattas utifrån hur känsliga de är för beskattning eller för att man vill styra beteenden, gynna vissa grupper, skapa jobb och så vidare.

Exempel på detta är att momsens på livsmedel sänkts, främst av fördelningspolitiska skäl. Det kan dock inte visas att det i praktiken har haft en sådan effekt. Däremot ledde det till en stark gränsdragningsdebatt och restaurangbranschen har legat på hårt för att även den skulle få nedsatt moms, med det uttalade syftet att skapa fler jobb i branschen.

När momsens på böcker sänktes, i syfte att uppmuntra till läsning, var en e-bok något relativt okänt. Att e-böcker idag har 25 procent moms medan en pappersbok beläggs med 6 procent uppfattas som en anomali.

Jobbskatteavdragen infördes, med starkt argument att det skulle löna sig bättre att arbeta. Detta har dock fått till följd att likformigheten brutits för inkomst av tjänst, genom att inkomst av arbete beskattas lägre än inkomst av till exempel arbetslöshetsförsäkring.

Gränsdragningsproblem

Dessa avvikelser är problematiska av flera skäl. Varje avvikelse skapar gränsdragningsproblem (exempelvis differentierad moms) och tröskeeffekter. Konsumtionsval snedvrids i olika syften, för att minska konsumtion av något skadligt (exempelvis koldioxid) eller uppnå något positivt (exempelvis fler jobb i restaurangbranschen). Avvikelser och särlösningar riskerar dessutom att ge högre administrativa kostnader, främst i mindre företag, och motverkar därmed tillväxt och jobbskapande.

Likformighet och neutralitet, legitimitet och effektivitet

Likformighet och neutralitet bör i varje läge vara utgångspunkten. Lika företeelser bör beskattas likvärdigt. För varje avvikelse bör starka skäl kunna redovisas tydligt. De måste vara legitima och avvikelsen samtidigt effektiv för att motiveras.

Enkelhet har ett värde i sig. Komplexitet har kostnader, inte minst därför att förutsägbarheten för enskilda och företag försvåras.

Internationaliseringen och dess ökande konsekvenser för konkurrenskraft och utvecklingskraft kan ofta vara skäl för att införa avvikelser. Här måste också frågor om internationellt samarbete kring skatteflykt och aggressiv skatteplanering lyftas fram.

Nästan två tredjedelar av skatteintäkterna kommer från beskattning av arbete (inklusive arbetsgivaravgifter). Det finns mycket starka skäl att se över fördelningen av beskattningen mellan olika skattebaser. För att gynna fler och bättre jobb finns det goda skäl att begränsa skatteuttaget på arbete.

Det finns också starka skäl att se över progressiviteten i inkomstskatteskalorna. Skäl i form av en ökad konkurrens och behovet av att konkurrera med kunskap och innovationer.

Här finns en konflikt mellan rörlighet och likformighet. Rörligheten såväl avseende individer som produktionen av varor och tjänster har ökat. Dessutom gäller en alltmer varierad logik kring var olika delar av en vara eller tjänst kan produceras. Ofta anförs att i en globaliserad värld måste skatten anpassas snarare efter flyttkraft än efter bärkraft.

Likaså måste hänsyn tas både på kort och lång sikt vad gäller skattebaser vars beskattning syftar till att minska en företeelse, som exempelvis koldioxidskatten, och de behov av skatteintäkter som kontinuerligt finns för att finansiera de offentliga utgifterna, de fiskala behoven.

Skattesystemets legitimitet

Skattesystemets legitimitet, såväl hos företag som hos allmänhet är avgörande. Legitimiteten måste gälla både att skatten tas in på ett rimligt sätt, att grannen också betalar och att man upplever att skattepengarna används på rätt sätt till rätt saker. Valuta för skattepengarna helt enkelt.

Tid för en ny skattereform

Det är hög tid att sätta igång ett arbete syftande till en bred skattereform. En sådan reform kräver förberedelser under längre tid, inte minst behöver en bredare samsyn uppnås kring vilka problem som behöver lösas och vilka utmaningar som finns. Vår uppfattning är att skattesystemets struktur är en sådan avgörande fråga för jobb och tillväxt att det för den långsiktiga stabiliteten är viktigt att en skattereform har ett brett parlamentariskt stöd, att huvuddragen ligger fast oavsett om regeringsmakten skiftar.

Digitalisering

Den digitala strukturomvandlingen, digitalisering och robotisering, innebär omvälvande förändringar i samhället i stort. Det kommer att påverka behoven av omställning för såväl företag och organisationer som individer.

En kommande skattereform behöver beakta digitaliseringen såväl utifrån förändringar av skattebaser som förändringar av teknik och metod för skatteuttaget. En skattereform måste ge svar på frågor såsom vilka skattekällor som kan växa fram och vilka som minskar, hur beskattning ska ske när affärstransaktionerna blir allt mer gränsöverskridande, hur skattesystemet kan anpassas efter att anlitandeformer blir allt mer mångfacetterade utöver traditionell anställning. Möjligheter till mer elektroniska och enklare skatteförfaranden, även vid gränsöverskridande aktiviteter skapas också genom digitaliseringen.

Sänkt skatt på arbete

Utvecklingen talar för att skatten på arbete och kompetens bör minska i betydelse och öka på konsumtion och miljösadlig verksamhet. En skattereform måste gynna omställning såväl för individer som för företag och samhället i stort.

Det är också viktigt att skattesystemet får en sådan struktur att det klarar av att leverera mer pengar än idag utan större skadeverkningar på ekonomin och utan att tappa legitimitet. Så är inte fallet idag.

Skattepolitiskt råd

Efter ett beslut om att genomföra en skattereform bör det inrättas någon form av skatteråd, med inspiration från dels Regelrådet, dels Finanspolitiska rådet. Syftet ska vara att vårda reformen. Rådet ska både kunna tillstyrka och avstyrka framtida skatteändringar utifrån stabiliteten och principerna för systemet och avge årliga rapporter om hur skattesystemet har utvecklats i förhållande till mål och principer i reformarbetet.

En ny skattereform

- En samlad bred skatteöversyn bör genomföras. Den bör ha brett parlamentariskt stöd så att stabiliteten och förutsägbarheten över tid blir god.

- Utgångspunkten för en översyn bör vara neutralitet och likformighet med ett skattesystem som ändå är effektivt och ändamålsenligt med hänsyn till Sveriges internationella konkurrenskraft.
- Beskattningen av arbete bör minska och skiftas över mot skatt på konsumtion och miljöskadlig verksamhet.
- En skatteöversyn behöver hantera de stora utmaningar för beskattningen som ligger i digitalisering och teknisk utveckling.
- Resultatet av en skatteöversyn ska gynna utbildning, ansvarstagande och företagande och säkra finansieringen av välfärden.

Skattegruppens underlagsrapport till förslagen

Internationell samverkan

Internationaliseringen och EU-samarbetet påverkar oss starkt. Sveriges skattepolitik måste förhålla sig såväl till de formella gemensamma regelverken som till utveckling och fördjupning av samarbetet på andra områden som påverkar skattepolitiken. Vi är ömsesidigt beroende. Många av de problem och utmaningar vi ser som följer av globalisering och teknisk utveckling skulle vinna på gränsöverskridande lösningar även på beskattningsområdet.

Det samarbete som finns inom EU och OECD vad gäller begränsande av skatteparadis, skatteflykt och skatteundandragande liksom penningtvätt och korruption är viktigt och behöver förstärkas, helst även globalt. Samarbetet kring andra skattefrågor bör förstärkas, såsom arbetet för en gemensam bolagsskattebas i EU. En sådan innebär att underlaget för beskattning beräknas på samma sätt i alla länder, men att skattesatsen är ett nationellt beslut. Sverige behöver också bevaka små exportorienterade länders villkor i det internationella arbetet.

Vi anser likafullt att skattepolitiken även framöver bör vara en i huvudsak nationell fråga utifrån nationella prioriteringar, inte minst på välfärdsområdet. EU bör inte ha någon egen beskattningsrätt. En gemensam transaktionskatt bör inte införas. Detta då vi inte ser att en sådan på ett effektivt och funktionellt sätt bidrar till att lösa problem med t ex finansiell stabilitet. Detta bör istället ske genom fortsatt översyn av regelverket.

TCO anser att:

Det internationella samarbetet kring skattepolitik bör förstärkas. I en gränsöverskridande ekonomi behövs även gränsöverskridande samarbete kring beskattningen. Digitalisering och teknisk utveckling ställer ökade krav på samverkan.

- En gemensam bolagsskattebas bör införas i EU.
- Samarbetet bör förstärkas vad gäller skatteundandragande och skatteflykt.
- EU bör arbeta för att rörligheten för individer underlättas genom enklare skatteregler vid tillfälligt arbete i annat EU-land.
- EU bör inte ges utvidgad beslutskompetens på beskattningsområdet.

Inkomstskatter

Skatten på arbete uppgår till 1204 miljarder, eller drygt 60 procent av skatteintäkterna 2017. Idag betalar vi proportionell kommunal-skatt på mellan 29,20 och 35,11 kronor per hundralapp. Jobbskatteavdrag har införts i flera steg vilket innebär en statlig reduktion av kommunalskatten på arbetsinkomster. Grundavdraget på kommunalskatten är olika stort för inkomst av tjänst respektive inkomst av pension. Förändringar har skapat olika skatteskalor för

arbetsinkomst, försäkringsinkomst och pension, något som medför att det för den enskilde är mycket svårt att veta vilken skatt man kan förvänta sig vid olika livsval och situationer.

Det måste löna sig att utbilda sig, att öka sin arbetstid, att ta ansvar och förkovra sig. Den som tjänar mer ska betala mer skatt än den som tjänar mindre, även som andel av inkomsten. Men marginals-katten får inte bli för hög.

I takt med att vi behöver ett allt längre arbetsliv, samtidigt som omvandlingstrycket på arbetsmarknaden blir att snabbare, behöver vi ett inkomstskattesystem som bidrar till att gynna individens omställningsförmåga, till mer utbildning och till ett större risktagande.

Det allt större behovet av att individen tar eget ansvar för omställning och ständigt återkommande utbildning, samt den betydande risk även en anställd tar när man satsar på ett nytt och växande företag, innebär att möjligheterna till avkastning av sådana val måste öka.

Det innebär rent konkret att den statliga inkomstskatten, som utgör endast 3 procent av skatteinkomsterna, bör minska och därmed marginals-katten sänkas. Därför anser vi att brytpunkten för att betala statlig skatt om 20 procent ovanpå kommunalskatten ska höjas och hållas indexerad mot inkomstutvecklingen. Vidare bör nivån på den statliga inkomstskatten ses över och principen "hälften kvar" återupprättas. Det ska löna sig bättre att utbilda sig, särskilt att fortbilda sig och gå vidare i yrkesutvecklingen. Det måste också löna sig att ta på sig ett större ansvar.

Även andra reformer såsom skattegynnade sparande för utbildning och kompetensutveckling, förutsättningar för arbetspendling och andra frågor som gynnar ett hållbart arbetsliv bör diskuteras.

Villkoren för personaloptioner bör förändras så att även anställda som tar en större risk genom att arbeta i ett nystartat entreprenörsdrivet företag kan få del av värdeskapandet ifall företaget lyckas.

TCO anser att:

Det måste löna sig bättre att utbilda sig och ta ansvar. Inkomstskatten bör sänkas genom att färre betalar statlig inkomstskatt och att denna ska sänkas.

- Brytpunkten för statlig inkomstskatt bör höjas och skattesatsen sänkas så att principen "hälften kvar" uppnås.
- Andra inkomstskatteförändringar som gynnar kompetensutveckling, risktagande och ansvarstagande bör övervägas såsom exempelvis kompetenssparande och förbättrade regler för personaloptioner.

Kommunal inkomstskatt

Kommunalskatten (kommun, landsting, region) är den inkomstskatt, tillsammans med arbetsgivaravgiften, som alla med en inkomst betalar. Kommunalskatten finansierar största delen av välfärdstjänsterna till medborgarna såsom barnomsorg, skola, äldreomsorg, sjukvård, kollektivtrafik osv. Två tredjedelar av inkomsterna till välfärden kommer från den kommunala inkomstskatten, 701 miljarder. Kommuninvånarnas arbetsinkomster är den enda egentliga skattebas som kommuner, landsting och regioner kan beskatta. Statsbidrag och utjämningsystem är till för att alla kommuner ska kunna erbjuda sina invånare likvärdig service. Utjämnningen ska ske såväl av kommunernas inkomster som för strukturella kostnadsskillnader.

Ändå skiljer det hela 5 kronor och 91 öre på varje hundralapp man får i lön mellan den högsta och lägsta skattesatsen. Det betyder att en polis eller grundskollärare i Munkedal som tjänar 30 000 per månad betalar hela 1 300 kronor mer i skatt per månad än en som bor i Solna. Detta utan att det kan anses avspegla aktiva politiska prioriteringar i service- och avgiftsnivåer.

Sedan 90-talskrisen tillämpas den så kallade finansieringsprincipen mellan stat och kommun. Den innebär att om staten ger kommunerna nya ålägganden, ska också statsbidrag skickas med. Vi är övertygade om att vård, utbildning och omsorg även i fortsättningen kommer att utvecklas med nya metoder, digitalisering och ny teknik etc. som gör att produktiviteten fortsätter att stiga. Dock kan det, som vi inledningsvis framförde, sannolikt också behövas större intäkter (resurstillskott) till dessa sektorer.

Ett väl fungerande skatteutjämningsystem mellan kommunerna är en viktig princip. Det måste framöver göras avvägningar av kommunernas finansieringsansvar i förhållande till staten av välfärdstjänsterna, då ökade krav och behov inom vård, utbildning och omsorg inte automatiskt bör belasta arbetsinkomsterna, särskilt låg- och medelinkomster, utan företrädesvis andra skattebaser.

Skillnaderna mellan kommunerna vad gäller in- och utflyttning och demografisk situation har förstärkts. Detta gäller även det ojämna flyktingmottagandet. Samtidigt har statens styrning av de stora verksamheterna ökat och fler verksamheter styrs alltmer av rättighetslagstiftning.

Det kommunala utjämningsystemet reformerades i grunden i mitten av 90-talet. Sedan dess har alltså så stora förändringar i förutsättningarna skett att vi anser det befogat att genomföra en mer genomgripande reformering av utjämningsystemets konstruktion. I den bör också ingå avvägningar av statligt och kommunalt finansieringsansvar. Vi är övertygade om att mer av de kommunala välfärdstjänsterna behöver finansieras genom inkomster från statens skattebaser. Även utvecklingen av regionbildningsreformer kommer att behöva påverka utformningen av ett skatteutjämningsystem.

En bredare skatteöversyn måste kunna leda till att fördelningen av uttag av statlig och kommunal inkomstskatt kan förändras och därmed strukturen på inkomstskatteskalen. Det kommunala självstyret och möjligheten att kunna utkräva lokalt ansvar måste vägas mot behovet av och förutsättningar för nationell likvärdighet och kvalitet i välfärdstjänsterna.

TCO anser att:

Den kommunala inkomstskatten bör inte öka även om behoven inom vård, omsorg och utbildning ökar. Därför krävs ett väl fungerande skatteutjämningsystem och att statens finansiering av välfärdstjänsterna ökar.

- Det kommunala skatteutjämningsystemet behöver en grundläggande översyn.
- Uttaget av kommunal inkomstskatt bör inte öka, utan ökade krav på resurser måste mötas av ökad statlig finansiering.
- Den kommunala inkomstskatten bör bli mer enhetlig över landet.
- I en översyn av inkomstskatterna bör ett mål också vara att minska skillnaden mellan de effektiva ersättningsnivåerna i socialförsäkringarna före och efter skatt.

Arbetsgivaravgifter

Arbetsgivaravgifter är i grunden försäkringsavgifter. Det är principiellt sett ett avstått löneutrymme som istället går till socialförsäkringarna. Det innebär i praktiken i samband med kollektivavtalsförhandlingarna att förändringar i lönebikostnaderna (arbetsgivaravgifterna) räknas in när parterna gör bedömningar av löneutrymmet.

Arbetsgivaravgifterna uppgår idag till drygt 31 procent av lönen och utgör 542 miljarder, drygt 27 procent av de samlade skatteinkomsterna, (600 miljarder inklusive egenavgifter och särskild löneskatt). En allt större del, idag 10 procentenheter är en ren skatt (allmän löneavgift). Samtidigt har taket för den inkomst som försäkras i socialförsäkringarna och pensionssystemet successivt urholkats vilket innebär att smygbeskattningen av arbetsinkomsterna kraftigt har ökat.

Att ha en allmän löneavgift på 10 procentenheter av lönen är principiellt fel och en ren skatt på arbetet om än dold. Dock är det statsfinansiella beroendet av denna skatt idag så stort att vi inte ser någon praktisk möjlighet att förändra detta. Det handlar om ca 180 miljarder kronor. För legitimiteten i systemen och betalningsviljan är det viktigt att taken i socialförsäkringarna inte urholkas utan höjs och följer med löneutvecklingen.

TCO anser att:

Arbetsgivaravgifterna bör ses som försäkringsavgifter. Genom höjda tak i socialförsäkringarna ökar försäkringsmässigheten.

- Taket i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen bör höjas.
- Taken bör indexeras mot inkomstutvecklingen.

Konsumtion och miljöskadlig verksamhet

Moms

Momsen utgör med sina 414 miljarder i skatteinkomster ca 21 procent av skatteintäkterna. Nedsättningarna av momssatser motsvarar ca 60 miljarder kronor varav nästan hälften avser livsmedel och ytterligare drygt 9 miljarder restaurangtjänster. De olika nedsättningarna har tillkommit av helt olika skäl, fördelningspolitiska, jobbskapande, främjande av kultur och demokrati.

För varje nedsättning tillkommer gränsdragningar som uppfattas som orimliga och debatten avstannar aldrig. Nedsättningarna snedvrider också människors konsumtionsval som blir annorlunda än vad de skulle varit vid likformig beskattning. Olika momssatser skapar också krångel i hanteringen, vilket har en kostnad. Enkelhet har ett värde i sig. Skälen för att avvika från de generella skattesatserna måste vara mycket starka och transparenta. En nedsättning måste enligt vår uppfattning både kunna motiveras på ett legitimt sätt och visa sig effektiv i förhållande till de legitima målen med åtgärden.

Vår inriktning är därför att momsen behöver göras mer enhetlig och många av nedsättningarna tas bort. Nedsättningarna har olika bevekelsegrunder och de flesta verksamheter som beläggs med 6 procent moms gäller kultur, media och fritid, vilket i hög grad motiveras ur samhälls- och demokratisynpunkt. Dessa bör därför behållas. Genom att ta bort 12-procentnivån skulle livsmedel, hotell och restaurang istället belastas med 25 procent. Vi ser inte att dessa nedsättningar uppfyller kriterierna om effektivitet då de varken är

fördelningspolitiskt träffsäkra eller skapar särskilt mycket nya jobb. Vid en översyn bör även reglerna göras mer teknikberoende, exempelvis jämställa e-böcker med pappersböcker.

Vad gäller den höjda livsmedelsmomsen kommer en del av de ökade skatteintäkterna att behöva användas till kompensation genom exempelvis ökade bostadsbidrag, barnbidrag eller bostadstillägg, även om dagens nedsättning inte är fördelningspolitiskt träffsäker finns det grupper som behöver kompenseras.

HUS-avdrag

Samma kriterier, legitimitet och effektivitet, bör gälla andra riktade skattnedsättningar såsom RUT och ROT (tillsammans HUS-avdrag). Skattnedsättningen för RUT beräknas för 2015 till 3,5 miljarder medan ROT uppgår till nära 17 miljarder. Skälen för dessa nedsättningar formuleras olika och ges olika tonvikt av olika aktörer.

Vid bedömningen av dessa ska också vägas in att införandet av HUS-avdraget synes ha påverkat allmänhetens normer och syn på svartarbete som påtagligt förändrats på senare år. Detta understryker vikten av att analysera hur utformningen av skattesystemet kan ha positiva eller negativa effekter på andra delar av samhällslivet.

RUT och ROT är företeelser där vi kan se att en avvikelse är motiverad. Skattekillen när en privatperson ska köpa tjänster blir oerhört stor samtidigt som hemmiljön gör det alltför enkelt att sälja/köpa svart. Framväxten av RUT-bransch och RUT-tjänster till överkomligt pris är en del i att få människors livspussel att gå ihop bättre. Detta gäller i hög grad äldre vars konsumtion av RUT-tjänster ökat kraftigt.

Möjligheterna för fler att använda RUT-avdrag bör stärkas. De förändringar av HUS-avdraget vad gäller procentsats och uppdelning av takbelopp som nu genomförts är därför inte bra. Vi anser att såväl RUT- som ROT-avdraget bör vara 50 procent av arbetskostnaderna, och att även ROT förses med ett lägre tak för avdraget. På det sättet blir ROT mer motiverat av att undvika svartjobb än att subventionera tillbyggnader på småhus. Taket för ROT kan då vid behov konjunkturanpassas istället.

Skatt på tobak och alkohol uppgår till 25 miljarder, 1,5 procent av de totala skatteintäkterna. Alla regeringar försöker höja dessa skatter i en balansgång mot svarthandel och obeskattad import.

Trafik, miljö och energi

Skatt på miljö, energi och trafik uppgår till cirka 96 miljarder eller cirka 5 procent av skatteintäkterna. Nedsättningarna inom energi- och koldioxidbeskattningen är oerhört många och disparata och systemet oöverskådligt. I många fall uppstår även här kraftiga gränsdragningsproblem och konflikter. Ett gott exempel är nedsättningen av energiskatten inom industri, vilket gör mycket stor skillnad för ett företag ifall det räknas som energiintensivt eller inte. En sådan beskattning behöver bli mer neutral mellan varu- och tjänstesektorer.

Energibeskattningen är en viktig del av energipolitiken och det kan därför vara lämpligt att den sittande Energikommissionen också får i uppdrag att förbättra strukturen på energi- och koldioxidbeskattningen. De ekonomiska styrmedlen måste utformas utifrån ett långsiktigt hållbarhets- och

konkurrenskraftsperspektiv, inte primärt av statsfinansiella avvägningar. Parisavtalet innebär åtaganden till 2020 som ytterligare måste avspeglas i skattesystemet.

Utöver en översyn av energibesiktningen, där den totala beskattningen bör ökas behövs fler skattehöjningar. Omställningen till ett fossilfritt transportväsende bör även innefatta ökad tyngd av skatteincitament exempelvis fordonsskatter. Exempel på miljöskatter som därutöver kan höjas är kemikalieskatter, skatt på handelsgödsel och drivmedel.

TCO anser att:

Mer av beskattningen bör belasta konsumtion och miljöskadlig verksamhet. Momsen bör åter bli i huvudsak enhetlig. Principen bör vara att förorenaren betalar och att varje verksamhet ska bära sina egna kostnader.

- 12-procentnivån på momsen bör övervägas att tas bort.
- RUT och ROT bör ha samma skatterabatt och tak.
- Skatteuttaget från miljöskadlig verksamhet, trafik och energi behöver ökas.

Skatt på företagande och entreprenörskap

Skatt på kapital och företag uppgår till cirka 195 miljarder, eller knappt 10 procent av skatteintäkterna. TCO vill ha fler och bättre jobb. Då är goda villkor för risktagande liksom för växande kunskapsintensiva företag och utvecklingskraft i förgrunden. En förutsättning för omställning och utvecklingskraft är att nya företag kan etablera sig och växa, liksom att företag kan ställa om och utvecklas i takt med den tekniska utvecklingen. Detta måste ske i ett sammanhang där den internationella rörligheten är stor och där logiken för lokalisering av verksamhet är en helt annan än förut.

Villkor för inhemskt kontrautländskt ägande, institutionellt kontra privat ägande, lånat kontra eget kapital blir då viktiga att se över. Långsiktigt ägande och långsiktig hållbarhet ska främjas.

Bolagsskatt

Bolagsskatten är en skatt som är mycket internationellt konkurrensutsatt men inte det enda som är viktigt för företags lokaliseringsbeslut. Framförallt mindre företag och företag i uppstartsfasen påverkas avsevärt mer av andra skatter, inte minst skattedelen av arbetsgivaravgiften eller den beskattning som påverkar tillgång till riskkapital.

Vid 90/91 års skattereform sattes även bolagsskatten till 30 pro-cent samtidigt som avdragsmöjligheterna kraftigt begränsades. Därefter har skattesatsen sänkts i flera omgångar på senare år och uppgår nu till 22 procent. Vi ser det därför idag inte som prioriterat att ytterligare sänka bolagsskatten, utifrån ett konkurrenskrafts-perspektiv finns det många mer angelägna frågor.

Det internationella samarbetet på skatteområdet måste fortsätta förstärkas. Globalt tryck kräver global samverkan. Arbetet inom EU med en gemensam bolagsskattebas bör fullföljas.

Digitalisering och plattformsekonomin

”Delningsekonomin” och digitaliseringens nya tekniska möjligheter sätter beskattningssystemet på prov. Samtidigt kan inte lösningen vara att kommersiella tjänsteverksamheter undantas från beskattning för att det är rent tekniskt lättare att undvika. Ny affärslogik måste mötas med ny

beskattningslogik, inte skattefrihet. En kommersiell transport utan skatt är en svarttaxi även om den bokas i en app. Därför behöver skattesystemet, såväl regelverk som praktisk hantering, utvecklas för att fungera även med digitaliseringens nya förutsättningar.

Det behövs gränsöverskridande överenskommelser kring var beskattningsrätten ligger och utökad internationell samverkan.

3:12-regler

Fåmansbolagsreglerna, även kallade 3:12 efter en gammal paragraf, är de regler efter vilka aktiva ägare i fåmansaktiebolag får ta ut avkastning som lägre beskattad kapitalinkomst i förhållande till högre beskattad inkomst av tjänst. Detta styrs bland annat av den totala lönesumman i företaget. Det finns också schablonregler vilket förenklar för exempelvis enmanskonsulter, men det sammanlagda regelverket är mycket komplicerat.

Fåmansbolagsreglerna reformerades i grunden för drygt 10 år sedan och har sedan dess förändrats ytterligare flera gånger. Att de alls behövs beror på den stora spänning som uppstår på grund av skillnaden i beskattning av inkomst av tjänst, särskilt lite högre inkomster, och inkomst av kapital inklusive bolagsskatt. De senaste åren har bolagsskatten sänkts från 29 % till 22 %, samtidigt som den högsta marginalskatten för arbete höjts till 60 %.

Idag råder oproportionellt låg beskattning för vissa typer av delägare i fåmansbolag jämfört med vad motsvarande anställda får betala. Det kan gälla enmanskonsulten med hög intjäningsförmåga, som sammanlagt kan betala avsevärt lägre skatt än om hen varit högre tjänsteman. Det kan också gälla små delägare i större företag med stor lönesumma, exempelvis stora konsultbolags delägare, som kan ta ut stora delar som mycket lågbeskattad kapitalinkomst. Samtidigt är reglerna inte särskilt förmånliga för växande, kunskapsintensiva mindre företag. Inte minst gäller detta vid ägarskiften. Dagens system gynnar också i vissa avseenden passiva, snarare än aktiva ägare i fåmansbolag.

Om en summa på 10 000 ska betalas för ett extrajobb för en person med 40 000 i månadslön blir skatten 66 procent om den går som lön, men 33 procent om den tas in i ett "extraknäcksbolag" som är aktiebolag. Dagens system är orimligt förmånligt för vissa grupper, det är oerhört krångligt och samtidigt missgynnar det växande företag, dynamik och utveckling. Detta måste ändras. Den som tar en stor risk och lägger stort engagemang utan att kunna ta ut så mycket lön måste kunna kompenseras för det i senare skeden.

Personaloptioner

Det är inte bara den som startar ett företag som ägare som tar risker. Även den som går in i ett sådant företag som anställd, genom att lämna ett arbete i en etablerad verksamhet för att gå in i ett nystartat tillväxtföretag, måste kunna kompenseras. Exempelvis genom personaloptioner. Beskattningen av dessa måste radikalt ses över. Däremot ska inte personaloptioner vara ett sätt för högre tjänstemän att utan särskild risk kunna undvika att betala statlig inkomstskatt på sin lön.

Finansiella sektorn

Finanssektorn anses i vissa sammanhang vara underbeskattad genom att finansiella tjänster inte är momsbelagda. Om en särskild skatt på den finansiella sektorn övervägs är det viktigt att denna inte utformas som en beskattning på

lönesumman utan beräknas på någon mer konkurrensneutral bas. Skatten på arbete bör minska, inte nya skatter på arbete införas.

TCO anser att:

Skattevillkoren ska bättre gynna växande och kunskapsintensiva företag. Reformering ska syfta till att förbättra balansen mellan risk och vinst. Detta för att stärka utvecklingskraften för fler och bättre jobb.

- Bolagsskatten är viktig men jämfört med andra villkor konkurrenskraftig och är därför inte prioriterad att sänka i nuläget.
- Balansen mellan beskattningen av eget och lånat kapital måste förbättras liksom mellan inhemskt och utländskt ägarkapital.
- Digitalisering och gränslös verksamhet gör att beskattningen av vissa tjänster måste ses över men skattefritt kan inte vara lösningen.
- Fåmansbolagsreglerna bör reformeras så att de bättre gynnar verkligt risktagande i växande företag men inte används som ett sätt att undvika statlig inkomstskatt.
- Ett system med personaloptioner för anställda som är med och bygger upp ett företag bör införas.

Skatt på sparande

Kapitalinkomstskatten bör i grunden vara likformig oavsett sparform men en rad avsteg har gjorts av mer eller mindre väl motiverade skäl. Vi menar att i en översyn måste avvikelser kunna motiveras på ett mycket tydligare sätt vad gäller såväl legitimitet som effektivitet. Ett sätt att återinföra mer enhetlig beskattning är en så kallad boxmodell. Det är en modell där de flesta tillgångar läggs ihop och avkastning beskattas löpande, inte vid försäljning.

En sådan modell bör utredas i samband med en större skatteöversyn. I detta sammanhang bör ränteavdragen och en nedtrappning av dessa beaktas. Reglerna för beskattningen i ett sådant "box"-system måste också konstrueras så att de över tid genererar en likvärdig beskattningsnivå som för traditionell avkastningsskatt.

Det bör också utredas om det kan vara lämpligt att skilja beskattningen mellan korta och långa innehav. Det enskilda sparandet kommer framöver att utgöra en allt viktigare del av pensionen. Samtidigt behövs egna insatser till utbildning, boende, företagande med flera ändamål. Det egna sparandet bör kunna användas flexibelt och vi förordar därför att man inte inför särskilda skattegynnade sparformer för till exempel boende eller företagande.

En återkommande fråga i debatten är återinförande av arvs- och gåvoskatt respektive förmögenhetsskatt. Detta ställer vi oss mycket skeptiska till både utifrån ett praktiskt perspektiv och ett effektivitetsperspektiv. De försvårar och förhindrar exempelvis generationsskiften i småföretag, pengar försvinner utomlands och de flesta med större förmögenheter kan planera bort mycket av dessa skatter. Belastningen har tidigare mest fallit på den vanliga medelklassens tillgångar, särskilt i form av bostäder.

TCO anser att:

En översyn av kapitalinkomstbeskattningen bör utgå dels ifrån enhetlighet, dels att gynna inhemskt och privat företagsägande.

- Kapitalinkomstbeskattningen bör bli mer enhetlig. En så kallad boxmodell bör utredas.

- Det bör också övervägas om realisationsvinstskatten ska skilja mellan korta och längre innehav av tillgång.

Bostadsbeskattning

Bostadsbristen och den illa fungerande bostadsmarknaden har nu gått så långt att de inte längre är privata problem för människor utan ett regelrätt arbetsmarknadsproblem. Det behövs såväl kraftigt utökad nyproduktion som ett bättre användande av det stora befintliga beståndet bland annat genom ökad rörlighet. TCO tar inte här ställning till de omfattande reformer på andra områden som behövs för en bättre fungerande bostadsmarknad.

Tidigare togs fastighetsskatten ut som 1 procent av taxeringsvärdet. Taxeringsvärdet skulle motsvara 75 procent av marknadsvärdet. Detta system blev mer och mer kritiserat och förlorade till slut i alltför hög grad sin legitimitet hos allmänheten. Ett av skälen var att skatten förändrades (ökade) utan att den enskilde vare sig kunde påverka eller förutse det.

Fastighetsskatten omvandlades 2008 till en enhetlig, kommunal fastighetsavgift på 1 procent av taxeringsvärdet, dock maximalt 7 272 kronor (motsvarar ett taxeringsvärde på 968 000 kronor i år). 190 kommuner har fler fastigheter som taxeras enligt taxe-ringsvärdet och 100 kommuner har flest fastigheter som taxeras enligt maxtaxan 7 272 kr.

Dagens modell innebär i praktiken att beskattningen inte tar hänsyn till storlek och värde för alla fastigheter värda över en miljon. Det innebär att skatten i förhållande till bostadsvärdet i praktiken är regressiv, den blir lägre ju högre värdet på huset är. Den enhetliga fastighetsavgiften har också medverkat till förmögenhetsöverföringar och minskad rörlighet. I samband med en bredare skatteöversyn bör det vara möjligt att göra om fastighetsavgiften till en mer proportionell skatt och därmed utöka skatteuttaget. I en sådan översyn bör säkerställas att beskattningen blir neutral mellan olika upplåtelseformer.

Tidigare fick man använda hela realisationsvinsten vid bostadsförsäljning till att köpa en ny bostad, utan att behöva betala in skatten. Först när reavinsten inte längre investerades i ny bostad skulle skatten betalas in. För att finansiera sänkningen av fastighetsskatten infördes en avgift på uppskovsbeloppet samtidigt som detta begränsades och realisationsvinstskatten på bostadsförsäljning höjdes. Detta innebär att det är en större kostnad att byta bostad, den som köper en större (dyrare) bostad får högre löpande kostnad för detta och den som säljer en större (dyrare) bostad för att köpa en mindre får betala mer i reavinstskatt. Den som ägt sin fastighet under längre tid kan ha svårt att få ekonomi i att flytta till mindre. Detta påverkar rörligheten på bostadsmarknaden negativt, flyttkedjor avstannar, vilket innebär att bostadsbeståndet används ineffektivt och bostadsbristen blir större.

För att öka rörligheten bör reavinstskatten snarast minska. Då människor normalt sett behöver någon annanstans att bo då de säljer behöver också villkoren för att skjuta upp reavinstskatten förbättras både genom att ta bort taket för uppskovet, och se över uppskovsavgiften exempelvis genom att den alltid ska bli lägre än bolåneräntan. Detta i syfte att öka rörligheten och få ett bättre utnyttjande av beståndet. Det finns goda skäl att utöver åtgärder för den finansiella stabiliteten såsom lånetak och amorteringskrav se över ränteavdragen. Med tanke på det låga ränteläge som förväntas kvarstå under

lång tid är en stegvis nedtrappning av ränteavdragen fullt möjlig. Det kan såväl ske genom att trappa ner procentsatsen proportionellt som att sänka taket för fullt avdrag.

TCO anser att:

Beskattningen av bostadssektorn bör totalt sett bli något högre. Den behöver avsevärt mer utformas för att främja rörlighet och effektivt utnyttjande av befintlig bostadsstock.

- Realisationsvinstskatten för bostadsförsäljningar bör sänkas.
- Realisationsvinstskatten bör kunna skjutas upp helt vid återinvestering i bostad genom att taket för uppskovet tas bort, och avgiften för detta sänks.
- Ränteavdragen bör successivt trappas ned.
- Fastighetsavgiften bör ses över för att bli mer proportionell mot boendets värde.

TCOs förslag i korthet

En ny skattereform

- En samlad bred skatteöversyn bör genomföras. Den bör ha brett parlamentariskt stöd så att stabiliteten och förutsägbarheten över tid blir god.
- Utgångspunkten för en översyn bör vara neutralitet och likformighet med ett skattesystem som ändå är effektivt och ändamålsenligt med hänsyn till Sveriges internationella konkurrenskraft.
- Beskattningen av arbete bör minska och skiftas över mot skatt på konsumtion och miljösadlig verksamhet.
- En skatteöversyn behöver hantera de stora utmaningar för beskattningen som ligger i digitalisering och teknisk utveckling.
- Resultatet av en skatteöversyn ska gynna utbildning, ansvarstagande och företagande och säkra finansieringen av välfärden.

Internationell samverkan

Det internationella samarbetet kring skattepolitik bör förstärkas. I en gränsöverskridande ekonomi behövs även gränsöverskridande samarbete kring beskattningen.

- Digitalisering och teknisk utveckling ställer ökade krav på samverkan.
- En gemensam bolagsskattebas bör införas i EU.
- Samarbetet bör förstärkas vad gäller skatteundandragande och skatteflykt.
- EU bör arbeta för att rörligheten för individer underlättas genom enklare skatteregler vid tillfälligt arbete i annat EU-land.
- EU bör inte ges utvidgad beslutskompetens på beskattningsområdet.

Inkomstskatt

Det måste löna sig bättre att utbilda sig och ta ansvar. Inkomstskatten bör sänkas genom att färre betalar statlig inkomstskatt och att denna ska sänkas.

- Brytpunkten för statlig inkomstskatt bör höjas och skattesatsen sänkas så att principen ”hälften kvar” uppnås.
- Andra inkomstskatteförändringar som gynnar kompetensutveckling, risktagande och ansvarstagande bör övervägas såsom exempelvis kompetenssparande och förbättrade regler för personaloptioner.

Kommunal beskattning

Den kommunala inkomstskatten bör inte öka även om behoven inom vård, omsorg och utbildning ökar. Därför krävs ett väl fungerande skatteutjämningsystem och att statens finansiering av välfärdstjänsterna ökar.

- Det kommunala skatteutjämningsystemet behöver en grundläggande översyn.
- Uttaget av kommunal inkomstskatt bör inte öka, utan ökade krav på resurser måste mötas av ökad statlig finansiering.
- Den kommunala inkomstskatten bör bli mer enhetlig över landet.
- I en översyn av inkomstskatterna bör ett mål också vara att minska skillnaden mellan de effektiva ersättningsnivåerna i socialförsäkringarna före och efter skatt.

Arbetsgivaravgifter

Arbetsgivaravgifterna bör ses som försäkringsavgifter. Genom höjda tak i socialförsäkringarna ökar försäkringsmässigheten.

- Taken i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen bör höjas.
- Taken bör indexeras mot inkomstutvecklingen.

Konsumtion och miljöskadlig verksamhet

Mer av beskattningen bör belasta konsumtion och miljöskadlig verksamhet. Momsen bör åter bli i huvudsak enhetlig. Principen bör vara att förorenaren betalar och att varje verksamhet ska bära sina egna kostnader.

- Momsen bör i huvudsak bli mer enhetlig, men nedsättningarna för till exempel kultur och media bör behållas.
- RUT och ROT bör ha samma skatterabatt och tak.
- Skatteuttaget från miljöskadlig verksamhet, trafik och energi behöver ökas.

Företagande och entreprenörskap

Skattevillkoren ska bättre gynna växande och kunskapsintensiva företag. Reformering ska syfta till att förbättra balansen mellan risk

och vinst. Detta för att stärka utvecklingskraften för fler och bättre jobb.

- Bolagsskatten är viktig men jämfört med andra villkor är den konkurrenskraftig och är därför inte prioriterad att sänka i nuläget.
- Balansen mellan beskattningen av eget och lånat kapital måste förbättras liksom mellan inhemskt och utländskt ägarkapital.
- Digitalisering och gränslös verksamhet gör att beskattningen av vissa tjänster måste ses över men skattefritt kan inte vara lösningen.
- Fåmansbolagsreglerna bör reformeras så att de bättre gynnar verkligt risktagande i växande företag men inte används som ett sätt att undvika statlig inkomstskatt.
- Ett system med personaloptioner för anställda som är med och bygger upp ett företag bör införas.

Kapitalinkomster

En översyn av kapitalinkomstbeskattningen bör utgå dels ifrån enhetlighet, dels att gynna inhemskt och privat företagsägande.

- Kapitalinkomstbeskattningen bör bli mer enhetlig. En så kallad boxmodell bör utredas.
- Det bör också övervägas om realisationsvinstskatten ska skilja mellan korta och längre innehav av tillgång

Bostadsbeskattning

Beskattningen av bostadssektorn bör totalt sett bli något högre. Den behöver avsevärt mer utformas för att främja rörlighet och effektivt utnyttjande av befintlig bostadsstock.

- Realisationsvinstskatten för bostadsförsäljningar bör sänkas.
- Realisationsvinstskatten bör kunna skjutas upp helt vid återinvestering i bostad genom att taket för uppskovet tas bort, och avgiften för detta sänks.
- Ränteavdragen bör successivt trappas ned.
- Fastighetsavgiften bör ses över för att bli mer proportionell mot boendets värde.

TCO

TCO är en partipolitiskt fristående centralorganisation som består av 14 fackförbund som tillsammans organiserar drygt 1,3 miljoner medlemmar.

Bland TCO-förbundens medlemmar finns många olika yrkesgrupper, allt från civilekonomer, jurister, civilingenjörer och statsvetare till socionomer, lärare, sjuksköterskor, poliser och skådespelare. TCO är den fackliga centralorganisation vars förbund organiserar flest akademiker.

TCO-förbunden finns inom alla områden på arbetsmarknaden, inom såväl privat och offentlig sektor som inom tjänste- och tillverkningsindustrin. Fackförbunden har stora kunskaper och lång erfarenhet av de spelregler som gäller mellan anställda och arbetsgivare.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se

